

Nieuwsbrief Landelijk Meetnet Nachtvinders

Februari 2017

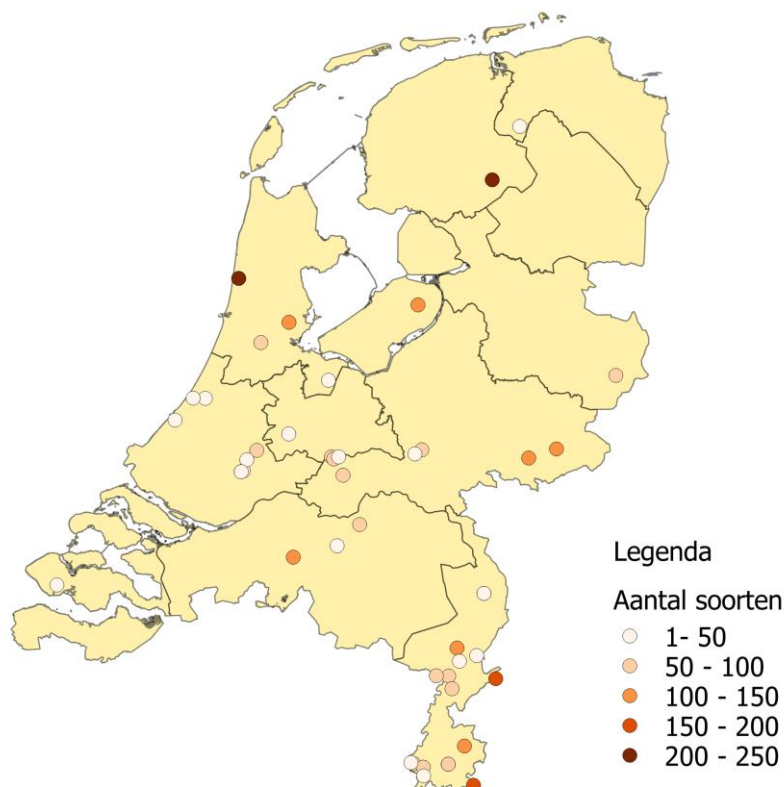
Het zesde jaar van het meetnet is net begonnen en het is weer tijd om terug te kijken op het afgelopen jaar. We hebben nog niet alle gegevens binnen, dus mochten jullie nog druk bezig zijn met het invoeren van waarnemingen, die zien we uiteraard nog graag tegemoet! Er waren veel geluiden dat er weinig vlinders waren dit jaar. Hopelijk wordt 2017 een beter jaar en misschien hebben de eerste vallen alweer aan gestaan? Hieronder gaan we nu eerst terugblikken op de gegevens van het Meetnet nachtvinders.

Meetpunten

In 2016 hebben 47 meetpunten hun gegevens al doorgegeven. In 2015 waren dit er 46. Dit is dus één telpunt meer, maar minder dan in 2014. Toen waren het er 63. In bijna alle provincies wordt er geteld, maar helaas hebben we nog geen vaste tellers in Drenthe. De provincie met de meeste tellers is ook dit jaar weer Limburg.

Figuur 1 laat alle getelde meetpunten van 2016 zien inclusief het totaal aantal waargenomen soorten per meetpunt. Er zijn drie punten met meer dan 200 verschillende soorten nachtvinders.

Aantal soorten per geteld meetpunt in 2016

Figuur 1. Totaal aantal soorten per meetpunt in 2016.

Voorlopige resultaten

De eerste telling van het jaar 2016 vond plaats op 25 januari. In de val zaten twee kleine voorjaarsspanners (*Agriopis leucophaearia*) en een perentak (*Phigalia pilosaria*). De laatste telling was op 22 november met vijf vlinders. Tabel 1 laat de top twintig zien van de meest waargenomen soorten nachtvlinders in 2016. De huismoeder (*Noctua pronuba*) is weer het vaakst waargenomen en de rest van de lijst blijft erg vergelijkbaar.

Tabel 1. De top twintig meest waargenomen nachtvlinders in 2016 in vergelijking met hun positie in voorgaande jaren.

Soort	Wetenschappelijke naam	2016	2015	2014	2013
huismoeder	<i>Noctua pronuba</i>	1	2	1	3
zwarte-c-uil	<i>Xestia c-nigrum</i>	2	4	2	1
gewone worteluil	<i>Agrotis exclamationis</i>	3	1	3	7
haarbos	<i>Ochropleura plecta</i>	4	5	6	2
gamma-uil	<i>Autographa gamma</i>	5	3	15	5
grijze stipspanner	<i>Idaea aversata</i>	6	10	10	28
houtspaander	<i>Axylia putris</i>	7	7	5	6
puta-uil	<i>Agrotis puta</i>	8	9	7	18
tweestreepvoorjaarsuil	<i>Orthosia cerasi</i>	9	6	8	23
gewone stofuil	<i>Hoplodrina octogenaria</i>	10	8	4	12
taxusspikkelspanner	<i>Peribatodes rhomboidaria</i>	11	19	25	14
hagedoornvlinder	<i>Opisthograptis luteolata</i>	12	23	26	20
bruine snuituil	<i>Hypena proboscidalis</i>	13	30	41	8
vierkantvlekuil	<i>Xestia xanthographa</i>	14	34	36	25
stro-uiltje	<i>Rivula sericealis</i>	15	17	12	10
appeltak	<i>Campaea margaritaria</i>	16	27	30	42
volgeling	<i>Noctua comes</i>	17	18	20	19
groente-uil	<i>Lacanobia oleracea</i>	18	16	9	9
nunvlinder	<i>Orthosia gothica</i>	19	13	11	17
variabele voorjaarsuil	<i>Orthosia incerta</i>	20	27	18	45

Grafiek 2 laat twee lijnen zien die tot stand zijn gekomen met de gegevens van het Meetnet Nachtvinders. De blauwe lijn laat het gemiddelde aantal nachtvinders per week zien over de periode 2011 tot en met 2015. De rode lijn laat het gemiddeld aantal nachtvinders per week zien in 2016. Hier is te zien dat de voorjaarspiek, rond week 12, die er voorgaande jaren was, nu een stuk lager is. In juni en juli waren de aantallen nachtvinders redelijk gelijk aan voorgaande jaren. Daarna namen de aantallen erg af, en van de piek die er voorgaande jaren in de nazomer/najaar (week 35) nog wel was hebben we weinig gemerkt. Er was dit jaar wel een piekje in het hele late najaar (week 46).

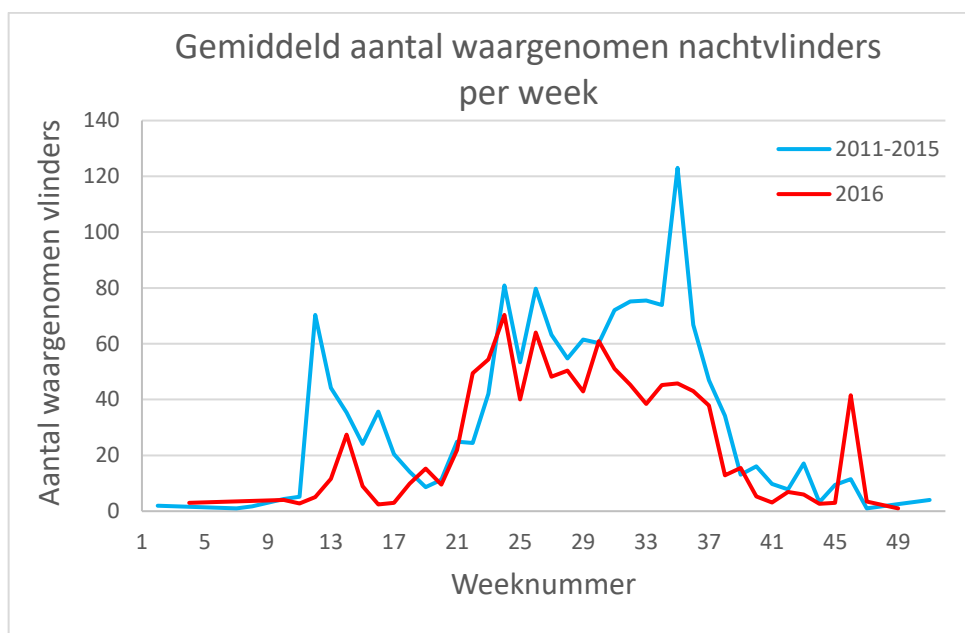
Huismoeder

Zwarte-c-uil

Gewone worteluil

Grafiek 2. Gemiddeld aantal nachtvlinders per week over de periode van 2011 tot en met 2015 (blauwe lijn) en het jaar 2016 (rode lijn).

Tabel 2. Samengevatte gegevens van 2014, 2015 en 2016 op een rij.

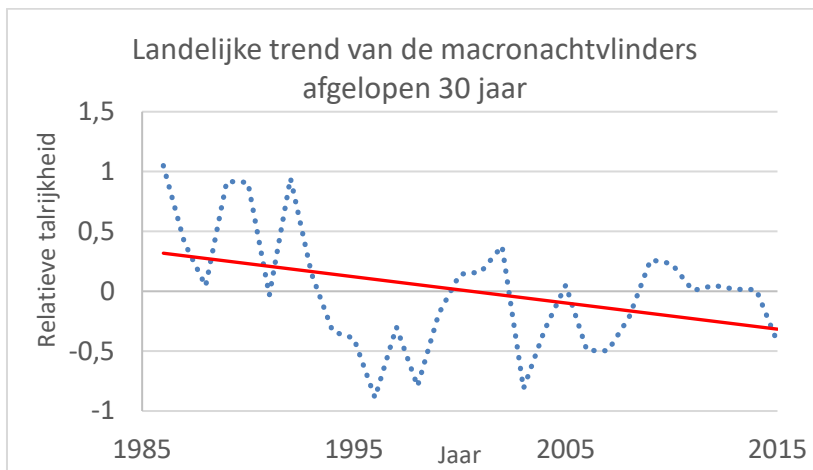
	2014	2015	2016
Totaal aantal getelde meetpunten	63	46	47
Totaal aantal vangnachten	938	661	595
Totaal aantal soorten	510	500	475
Totaal aantal exemplaren	35.032	20.596	18.515
Gem. aantal vlinders per meetpunt	556	448	394
Gem. aantal vlinders per vangnacht	37,3	31,2	31,1
Gem. aantal soorten per meetpunt	85	86	76
Gem. aantal vangnachten per meetpunt	14,9	14,4	12,7

Op 47 telpunten zijn in totaal 18.515 vlinders waargenomen verdeeld over 475 verschillende soorten macronachtvlinders (tabel 2). In 2015 zijn er 500 soorten waargenomen, maar toen waren er ook 66 vangnachten meer. In 2014 waren er maar liefst 343 vangnachten meer dan in 2016 en dit leverde "slechts" 35 extra soorten op. Naast die paar extra soorten leverde het wel bijna twee keer zoveel exemplaren op, en dat is natuurlijk extra interessant. Er zijn nog niet genoeg gegevens uit opeenvolgende jaren verzameld om soortspecifieke trends te bepalen, maar als we nog even doorgaan moet dat zeker mogelijk zijn! Wanneer het gemiddelde aantal vlinders per vangnacht wordt berekend, dan is het aantal in 2016 (31,1 ex.) maar een fractie lager dan het gemiddelde aantal vlinders in 2015 (31,2 ex). In 2014 waren er wel gemiddeld ongeveer 20% meer vlinders in de val, namelijk 37,3.

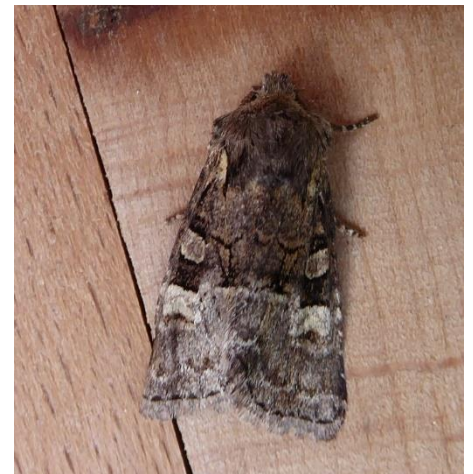

Moeras-w-uil (Lacanobia splendens), Bijna jaarlijks wordt deze soort in Noord-Holland waargenomen. In 2016 vier exemplaren. Foto: Ruud van Middelkoop

Figuur 3 laat de landelijke trend zien van de macronachtvlinders in Nederland. Deze figuur is gemaakt aan de hand van de gegevens van het databestand Noctua. De landelijke trend komt overeen met het gegeven dat 2015 een slechter jaar was dan 2014. Deze grafiek loopt echter tot 2015, maar met de gegevens van het meetnet is de voorspelling dat 2016 ongeveer net zo laag eindigt als 2015. Oftewel, het was zeker geen top nachtvlinderjaar, maar niet veel slechter dan 2015. Dit past helaas in de negatieve landelijke trend (rode lijn figuur 3) van nachtvlinders.

Figuur 3. Landelijke trend van de macronachtvlinders afgelopen 30 jaar. De gegevens van deze trend zijn afkomstig van het landelijke databestand Noctua.

Katwilgultje (*Brachylomia viminalis*), 10-07-2016 Zuid-Limburg Foto: Luc Stroman

Zeldzaamheden

Er was dit jaar een flinke waslijst aan zeldzame soorten. De meeste waarnemingen van zeldzaamheden kwamen uit Limburg. Dat is dan ook een erg goede provincie voor zuidelijke soorten en er is veel geteld. Leuke soorten uit Limburg waren onder andere een bonte beer (*Callimorpha dominula*) (foto), donkere korstmosuil (*Bryophila raptricula*), gele uil (*Enargia paleacea*), gevlamde vlinders (*Endromis versicolora*), gevlamde uil (*Actinotia polyodon*) (foto), grijsgroene zomervlinder (*Pseudoterpna pruinata*) (foto), katwilgultje (*Brachylomia viminalis*) (foto), espenblad (*Phyllodesma tremulifolia*), getekende rozenspanner (*Anticlea derivata*) en nekspindertje (*Cyclophora annularia*). Opvallend waren ook meerdere vangnachten met vaal kokerbeertjes (*Eilema caniola*). Deze soort is pas sinds 2014 in Nederland bekend, maar ondertussen komen er verspreid door het land waarnemingen binnen. Niet alleen in Limburg werden uiteraard leuke soorten waargenomen. In Noord-Holland doken bijvoorbeeld moeras-w-uilen (*Lacanobia splendens*) op, boksbaardvlinder (*Amphipyra tragopoginis*), coniferenuilen (*Lithophane leautieri*), zuidelijke bandspanner (*Nycterosea obstipata*), gepluimde snuituilen (*Pechipogo plumigeralis*), kustuilen (*Polymixis lichenea*) en paarsbandspanners (*Rhodostrophia vibicaria*). In Zeeland werden ook gepluimde snuituilen gevangen en in Friesland meerdere eikenvoorjaarsuilen (*Orthosia miniosa*) (foto) en een klein visstaartje (*Nola cucullatella*). In Gelderland werd onder andere een schijn-nonvlinder (*Panthea coenobita*) (foto) en walstrobandspanner (*Epirrhoe galiata*) waargenomen, in Overijssel bruine sikkeluilen (*Laspeyria flexula*) en in Noord-Brabant een eikenultje (*Dryobotodes eremita*).

Van links naar rechts: Schijnnonvlinder 12-05-2016 Gelderland. Foto: Jop Bakker;
Eikenvoorjaarsuil, 14-04-2016 Friesland. Foto: Karen Hartog;
Nekspindertje, 29-07-2016 Zuid-Limburg. Foto: Guido Verschoor

Interessante nieuwe informatie op Vlindernet.nl!

We zijn druk bezig met een nieuwe website! Zowel de informatie van de website van De Vlinderstichting, libellennet en natuurlijk het vlindernet wordt ondergebracht in één site. Het invoerportaal van het meetnet blijft nog hetzelfde werken maar de informatie over de soorten wordt overzichtelijker.

Vragen?

Mocht u contact met ons willen, dan kunt u ons altijd bellen of e-mailen.

Landelijk Meetnet Nachtvlinders

Jurriën van Deijk

Annette van Berkel

Tel.: 0317 467346

meetnet@vlinderstichting.nl

Deze nieuwsbrief wordt via e-mail verstuurd aan alle tellers van het Landelijk Meetnet Nachtvlinders. Mocht u geen prijs stellen op de nieuwsbrief, dan kunt u dat mailen naar meetnet@vlinderstichting.nl.

*Bonte beer, 18-07-2016 Zuid-Limburg
Foto: Luc Stroman*

*Gevlamde uil, 23-07-2016 Zuid-Limburg.
Foto: Marc en Anita Poeth*

Grijsgroene zomervlinder, 09-07-2016 Zuid-Limburg. Foto: Marc en Anita Poeth